

Hörby och Osbyholm

Den äldsta kartan över Hörby är daterad 1699 och på denna kan man se att kyrkan, klockaregården, gästgivargården, tingshuset och ytterligare två gårdar låg tillsammans medan de övriga 17 gårdarna låg i en oval en bit öster om kärnan.

På 1841 års karta, strax efter laga skiftet hade inte Hörby förändrats något nämnvärt, trots att det gått cirka 140 år. Några gårdar till hade det blivit. Efter laga skiftet och när handeln släpptes fri kom förändringarna.

I slutet av 1700-talet stod sockenkyrkan nästan överallt mitt i byn. Runt bygatan och kyrkan trängdes hus och gårdar, vilka omslötts av de tegskiftade vångarna och de mera omfattande utägorna. Byn var en sluten värld både till arbetsliv och tankesätt.

I Hörby hade man frångått regeln att bygga kyrkan mitt i byn. Anledningen kan

vara att i byn var markens beskaffning ganska sank och man vågade inte bygga en tung stenkyrka här utan fann ett bättre ställe västerut. En annan anledning kan vara att här redan stod en kyrka i trä, så kallad stavkyrka.

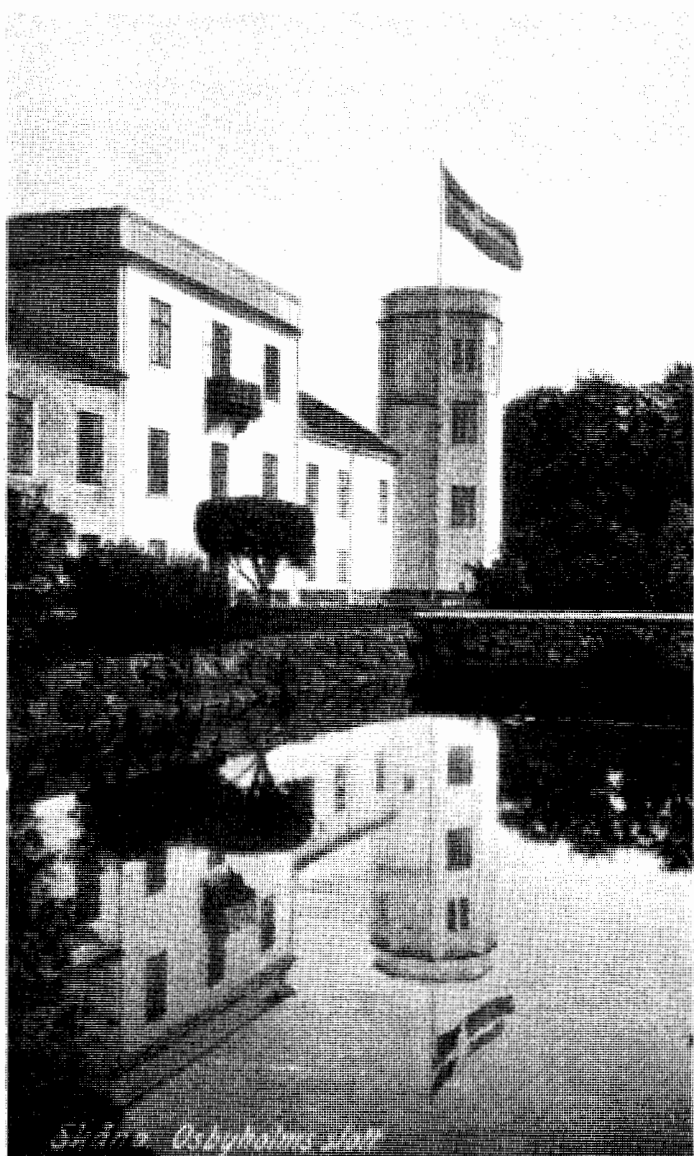
Då Skåne kristnades av tyska och engelska missionärer på 1100-talet lät de uppföra kyrkor av trä då det inte fanns något annat att bygga av. Man räknar med att det på 1070-talet fanns cirka 300 träkyrkor i Skåne.

Först på 1100-talet började man bygga i sten. I Skåne finns det drygt 440 kyrkor. Mer än 250 av dessa är uppförda under medeltiden, de flesta på 1100-talet. Dessa medeltidskyrkor har under de nio sekler de funnits till blivit förändrade många gånger. Under 1800-talet revs en tredjedel av Skånes medeltidskyrkor och ersattes av stora tempel i mer eller mindre medeltidsinspirerad stil. Så gott som alla de övriga kyrkorna förändrades genom tillbyggnader och restaureringar. Detta ombyggnads- och rivningsraseri har man ända sedan sekelskiftet beklagat och många anser att detta är något av det värsta som hänt vår kultur.

Hörby kyrka daterar sig ifrån mitten av 1100-talet och Carl Stenmästare tillskrivs som byggherre. Från början var kyrkan romansk men 1895 restaurerades och ombyggdes den i nygotisk stil.

Den äldsta kyrkoboken från Hörby är daterad 1688 och övriga dokument från 1672, dessförinnan finns inget bevarat. Dock kan man hitta Hörby omnämnt i andra böcker från tidigare tid men endast sporadiskt. Skåne var på den tiden danskt och ständiga krig avlöste varandra.

Under medeltiden var åtskilliga kyrkor i Skåne knutna till ett frälsegods. Osbyholms gods var ett frälsegods och dess historia börjar i tidigare delen av 1400-talet. Man antar dock att Osbyholm uppfördes under första hälften av 1600-talet av Lene Ramel. Öster om slottet har rester av en byggnad med ansenliga dimensioner påträffats och man tror att de härrör från den medeltida Osbygård som först nämns 1405, då Peder

Osbyholms slott före ombyggnaden 1915.

Hörby och Osbyholm

Jensen av ätten Saxtorp var ägare. Släkten Saxtorp var en skånsk ätt och den först kände medlemmen N. N. Saxtorp levde på 1330-talet. Om det fanns något samband mellan honom och Osbygård tillhör historiens många frågor. Peder Jensens son Mogens Pedersen Saxtorp och dennes svåger Klement Skalder övertog gården 1438. Klement Skalder var den först kända av denna ätt som möjligen kan härstamma från ätten Johannes Assersen av själländskt ursprung där den först kände levde i slutet av 1200-talet. Ätten hade ett betydande skånskt godsinnehav.

Klement Skalders son Björn ärvde gården och han i sin tur lämnade Osbyholm i gemensamt arv till två av sina döttrar. Anne Björnsdatter Skalder gifte sig med Sören Saxtorp som stupade i kriget 1523. Den andra dottern som troligen hette Merete gifte sig med en ur släkten Hollunger.

Den förstnämndes son Björn Saxtorp, gift med Magdalene Bildt, övertog Osbyholm, men deras äktenskap blev barnlöst, och när Björn dog 1595, utslocknade ätten. Den Hollungerska lotten övergick på 1500-talet genom giftermål till släkten Thott och slutligen till Henrik Brahe, gift med Lena Thott. När den Saxtorpska ätten dog ut lär dess andel ha köpts av nyss nämnda Brahe. Deras dotter Else, gift med Henrik Ramel, ärvde gården och den gick sedan vidare till deras dotter Lene Ramel.

I Hörby kyrka ligger Anne Björnsdatter

Skalder (Anne Skalders Daater), död 1572. En annan gravhäll, även denna rest i dopkapellet, minner om riddaren Björn Saxtorp och hans hustru Magdalena Bildt, döda 1595 resp. 1585.

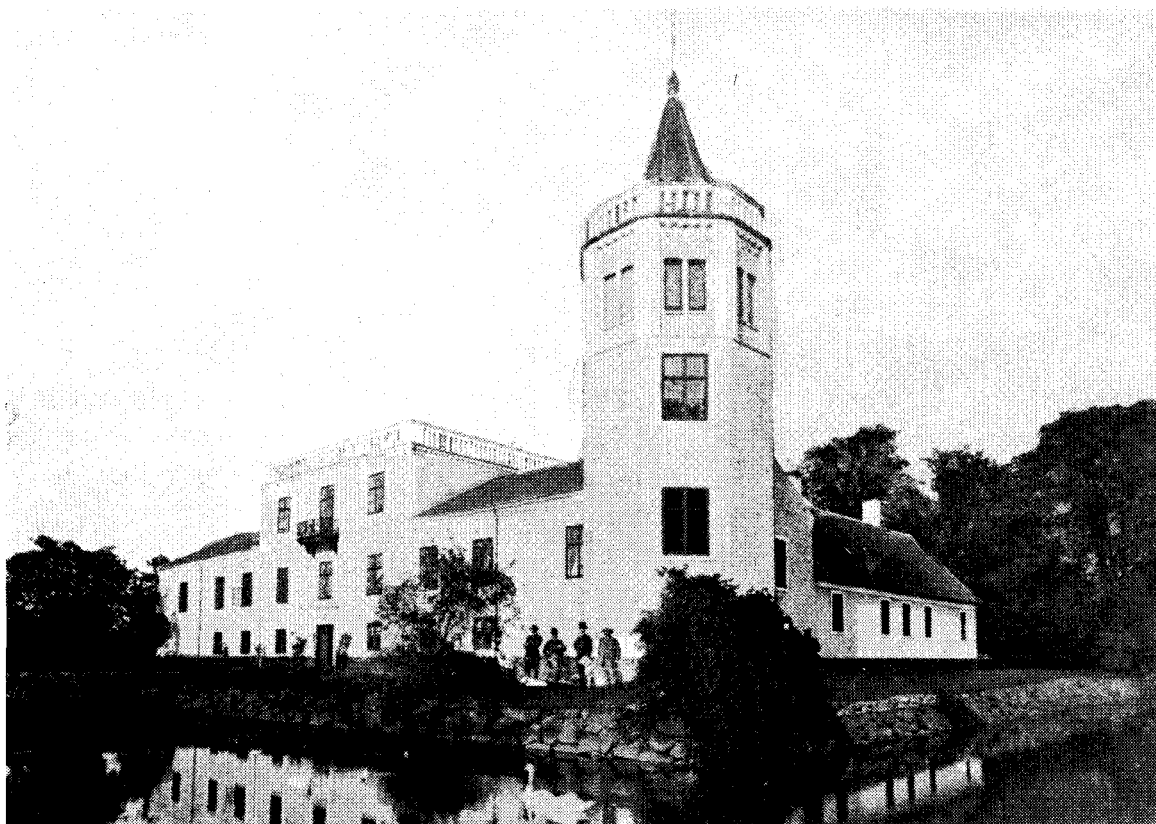
Från 1000-talet och fram till 1658, då freden i Roskilde slöts hade Skåne mest varit under danskt styre. Krig efter krig hade rasat på den skånska jorden, som fullkomligt färgats röd av blod av de många slag, som utkämpats mellan danskar och svenskar.

Vid freden i Roskilde den 26 februari 1658 fick Danmark avträda till Sverige provinserna Skåne, Halland, Blekinge och Bornholm. I mars satte Karl X Gustav foten på Skånes jord och blev dess nye härskare och konung. Samma år i augusti bröts freden genom att Karl X Gustav beslöt att erövra det övriga Danmark, men motståndet blev hårdare än han trott och den 27 maj 1660 slöts det ånyo fred, där Sverige fick lämna tillbaka Bornholm.

Hösten 1675 förklarade Danmark krig mot Sverige, de förlorade provinserna skulle tagas tillbaka till varje pris. Kriget pågick till 1679, då fredshandlingarna underskrevs den 26 september i Lunds domkyrka.

I Hörby har troligen inget slag stått, men trupper från de båda länderna har marscherat genom byn åtskilliga gånger. Vid något tillfälle har de även uppehållit sig i byn.

I mitten av februari 1644 marscherade

Osbyholms slott.

den svenska fältmarskalken Gustaf Horn in i Skåne. Den danske kommandanten i Kristianstad, Ebbe Ulfeld, ledde ett bondeuppbåd och gick igenom Hörby och ända ned till Getinge bro vid Gårdstånga. En av Horns underbefälhavare, Hans Wachtmeister, angrep bönderna och fick dessa att dra sig tillbaka efter svåra förluster. Ulfeld hade stannat kvar i Hörby med 400 ryttare och en del bönder och hit sökte sig återstoden av bönderna från slaget. Hans Wachtmeister tågade nu mot Ystad och Simrishamn, medan Horn gick mot Kristianstad och föste Ulfeld framför sig. I Hörby lämnade han generalmajor Sperling med största delen av infanteriet och fyra kompanier ryttare. En upprepningsaktion genomfördes i trakterna. Kriget blev inte långvarigt. Den 13 augusti 1645 undertecknades fredsfördragen i Brömsebro.

Även under Skånska kriget 1675—1679 marscherade trupper genom Hörby. Bland annat i juni 1676 och i oktober 1678 utfördes svenska trupprörelser.

Landsvägen mellan Vä och Lund gick över Hörby och denna användes vid trupp-förflyttningar och för framforslande av material-, livsmedels- och foderforor.

Efter freden i Lund 1679 gjorde danskarna ytterligare försök att ta tillbaka de förlorade provinserna. I början av mars 1710 slog Magnus Stenbock danskarna vid Helsingborg. Det var sista gången som en dansk trupp stod på skånsk jord i krigiska ärenden.

På våren 1711 slog pesten till i Skåne och under 1712 härjade den som mest i Mellanskåne. Nästan halva befolkningen strök med.

Stölder förövades i de stängda, utdöda husen. Man dolde de döda hemma och man grävde nattetid upp liken från pestgravarna och lade dem i den vigda jorden vid kyrkan. Ännu idag kan man på många platser ange begravningsplatsen för de pestdöda. Bland annat i Maglehem på Skånes ostkust.

För att hindra smittan att spridas fick ingen passera från ett län till ett annat, ej heller från en stad till en annan utan sundhetsintyg eller 40 dygns karantän.

När Skåne övergick till Sverige fanns inga gästgivargårdar i Danmark och således inte heller i Skåne, dock hade Erik Klipping, konung av Danmark år 1260 utfärdat en lag som föreskrev att "kroer" i tillräckligt antal skulle inrättas och drottning Margareta drev igenom att dessa skulle byggas med ca fyra mils mellanrum längs

alla landsvägar. Dessa gästhus urartade och blev rena krogar där till sist ingen anständig människa kunde vistas.

Förutom de som reste i kronans tjänst var det få civila som reste och det var då de mera välbärgade. Fattigt folk gjorde det inte. De resande tog in hos adeln på deras slott och herrgårdar eller i prästgårdarna. Vandrande gesäller låg över i någon lada.

1668 utfärdade Karl XI:s förmyndar regering en gästgiveriförordning som ledde till byggandet av gästgivargårdar även i Skåne.

Gästgivargården i Hörby låg invid kyrkan och byggdes strax före år 1665. Genom Hörby gick som tidigare nämnts landsvägen mellan Vä och Lund. En annan mindre väg eller stig gick till Långaröd över Råby och Sallerup. I övrigt fanns det en del så kallade markvägar där man lättare red än körde. Dessa löpte till Hörby från angränsande byar. Några av dessa markvägar är idag stora landsvägar.

Gästgivare kunde varje välfrejdad person bli, och det var inte ovanligt att officerare och soldater blev etablerade sig som sådana. Den förste gästgivaren i Hörby hette Wilhelm Pohl och hade i kriget varit löjtnant. Efter honom skulle det bli många. Alla har sin historia och Gottfrid Björkelund skriver om dem i sin bok Hörby sockens historia.

En av gästgivarna kommer trots sitt tragiska öde att spela en stor roll i Hörbys historia. I november 1759 köpte Jeremias Kampf av gästgivare Harder gästgivargården som var ett helt hemman och hade beteckningen Hörby nr 1. Till gården hörde också Hörby nr 16 som var gästgivarkvarnen, belägen där vi idag har kvarnen vid S:t Olofsgatan. Som förstärkning till gästgivargården lades vid denna tid Hörby nr 4. Det var ett stort område som så småningom skulle skifta ägare.

Jeremias Kampf och hans hustru Stina Lisa Schrevelius inflyttade från Perstorp. Han var son till Jeremias Pettersson Kampf, som var glasmakare vid Henriks-torps glasbruk i Perstorp. Släkten Kampf var bland de första glasblåsarna, som inflyttade från Tyskland.

Sannolikt var Jeremias Kampf ganska försupen, när han övertog gästgivargården och hans sinnestämning blev allt mer besvärande. Den 19 april 1762 sålde hans hustru gästgivargården till inspektör Gudmund Sager, som hade sällskap med deras

Sextorps slott före branden 1915.

dotter Cecilia, född 1747 i Perstorp. Köpesumman var 4 000 daler.

Sager var som namnet antyder en tysk släkt. Den förekom i Pommern under senare delen av 1200-talet. Stamfadern till den svenska grenen var Daniel Sager, som var född i Arnswalde och under 17 år följde det 30-åriga kriget i fält. Blev 1651 regementsläkare vid Skaraborgs regemente och stupade i fäktningen vid Halmstad (Fyllebro) 1676.

Gudmund Sager föddes 1727 i Ödestugu i Småland. Vid sitt köp av gästgivargården var han inspektor på Ågerups gård i N. Rörum, som vid denna tid ägdes av ryttmästare Stiernclou-Lillienberg. Ågerups gård finns fortfarande kvar. Mangårdsbyggnaden är från 16–1700-talet och har under mitten av 1900-talet restaurerats.

Jeremias Kampf som antagligen inte trivdes så bra i Hörby såg nu sin chans att flytta tillbaka till Perstorp, där för övrigt all hans släkt bodde. I all hast uppfördes i trä en krog 14 alnar från hyttan i Perstorp, då den byggnad som tidigare tjänat som krog var gammal och fallfärdig. Men Jeremias Kampf hann aldrig flytta in för den 20 maj 1762 (Kristi Himmelfärdsdag) brann glasbruket Henrikstorp ned till grunden för att aldrig mer uppstå. Genom branden förstördes också krogbyggnaderna. Branden var anlagd.

Säkerligen tog Kampf detta mycket hårt och söp än värre. Natten mellan den 26 och 27 augusti 1762 mördade Kampf sin hustru genom att sticka en kniv i bröstet på henne. Under den sista tiden hade varje dag varit ett helvete för henne med ständiga fyllegräl där maken anklagade henne för att vara otrogen.

Jeremias Kampf blev dömd till att mista högra handen, halshuggas och steglas. Men

hovrätten förordade ett mildare straff. Han dömdes till fängelse och spärrades in på Kristianstads fästning.

Den 30 november 1762 stod bröllopet mellan Gudmund Sager och Cecilia Kampf i Hörby kyrka.

Nästan på dagen tre år senare, närmare bestämt den 22 november 1765, stod en liten skara människor på kyrkogården i Hörby. Det var en dyster dag, regntunga skyar svepte fram och ett och annat stänk märktes också. Med några sista ord av kyrkoherde Herlin sänktes så stoftet av Jeremias Kampf till den eviga vilan. Han hade avlidit på Kristianstads fästning i en mag- och bröstsjukdom.

Den 31 december 1765 sålde Gudmund Sager och hans hustru gästgivargården i Hörby till kaptenen Georg Cock på Osbyholms gods. Köpesumman var 10 000 daler. Gudmund Sager blev inspektor i Krängsberg i Byarum strax ovanför Vaggeryd.

Sedan Lene Ramels tid hade Osbyholm varit i mångas ägo. 1778 sålde Georg Cock godset till Rudolf Hodder Stjernswärd men genom börsrätt går köpet tillbaka och Per Hultgren, adlad och adopterad von Seth, gift med Maria Lovisa Cock, övertog godset. Per von Seth övertog ett gods som var ett av de största i Skåne och värderades till 30 000 daler. Han hade mark i sex kyrkosocknar. I Hörby ägde han nr 1, där Hörby kyrka och gästgivargården var belägna, samt Hörby nr 4 och 16 med gästgivarvarnen och ett gatuhus. Under hans ledning utökades marken ytterligare med bland annat Lyby säteri och nästan alla gårdarna i Råby by. Som belöning för sina förtjänster erhöll han år 1796 av Kongl. Maj:t rätt att bära titeln landshövding. Han dog 1810 och hans änka innehade

Se hit!

Genom offentlig auktion, som förrättas å Hörby gästgifvaregård lördagen den 30 i denna månad kl. 12 på dagen, låta sterbhusdelegarne efter framlidna friherrinnan Cederström försälja gästgiverihemmanet ett mantal n:o 1 Hörby, hvar till hörer en areal af omkring 106 tnd, deraf cirka 60 tnd gammal åker af bästa beskaffenhet, till störredelen inom Hörbymunicipalsamhälle. Cirka 12 tnd äro utmäta och kartlagda till byggnadstomter vester och norr om den bebyggda delen af Hörby. Egendomen säljes helt eller i lotter, af hvilka gamla gästgifvareplatsen med byggnader och större trädgård med cirka 30 tnd jord söder om och intill Hörbyån samt allmänna landsvägen mot Östra-by, utgör en lott, och med sitt inom Hörby varande bästa läge, passande för hvad slags affärsverksamhet som helst, hvar förutom den stora gästgiveriträdgården lämpar sig synnerligen väl för flera byggnadstomter. Tillträde den 25 mars 1896.

Köperilkoren kunna bifra de förmantligaste och tillkännagifras före auktionens början.

Förfrågningar besvaras på omgående af hr ryttmästaren och riddaren G. Svedenborg, adress Malmö, eller undertecknad.

Hörby den 8 nov. 1895.

Aug. Svensson.

gården under några år. Vid hennes död ärvde Johan von Seth godset.

Johan von Seth hade ett gott hjärta och ställde upp för alla som bad om hans hjälp. Vid hans död 1834 sade en av hans vänner att ingen på orten visste hur man skulle kunna reda sig utan honom.

Den 24 mars 1838 köpte änkefru von Seth sitt fädernehem, säteriet Åkersberg i Höör. Hemmanen nr 5 och 19 Höör, vattenkvarnen Brännemölla och hemmanet nr 5 Jularp. Den 7 april samma år förvärvade hon rusthållshemmanet nr 12 Hörby. Osbyholms gods hade växt ytterligare.

Arvskiftet hölls 1847, de två äldsta sönerna Carl Gustav och Johan August Seth tillöste sig Osbyholms gods.

Sextorps gods låg redan 1715 under Osbyholms gods, som den säkerligen gjort långt före denna tid. I äldre tider var Sextorp en by på 1 1/8 mantal. Vid arvskiftet tilldelades Sextorps gods kaptenen Fredrik Wilhelm von Seth, som uppförde ett boningshus 1859 i schweizerstil. Villan brann ner 1915, men en ny uppfördes på samma plats, dock inte i samma stil som den gamla.

I samband med arvskiftet ärvde Maria Lovisa Svedenborg, född von Seth, gift med assessorn Sven Herman Svedenborg, 1/5 av Gästgivargården Hörby nr 1. De hade två barn, Sofia Lovisa född 1845 och Johan Gustaf Emanuel född 1847.

Den 1 februari 1872 köpte Maria Lovisa Svedenborg av sina syskon återstoden av Hörby nr 1, dock undantaget tidigare avsåndrade och sålda lägenheter i Höga Hus med en dithörande areal på 3.248 kvadratfot.

Den 3 maj samma år överlåter och försäljer hon sitt köp och arv för ett pris av 50 000 kr till sin dotter Sofia Lovisa som var gift med friherre Bror Cederström.

Denne var nu ägare till Gästgivargården med dess väldiga ägor. Han förstod att byn hade en framtid, det hade redan byggts många hus vid Gamla Torg och angränsande gator. Han beslöt sig för att stycka upp marken kring torget och Storgatan, Nygatan, Westergatan (idag Ringsjövägen) och Lilla Westergatan (idag Västergatan). Lantmätare Th. F. Röing fick i uppdrag att stycka upp tomterna.

Det fanns ingen brist på köpare, de som redan hade etablerat sig som näringsidkare stod först i kön.

Den 11 oktober 1880 sålde friherre Bror

Cederström ett stort område norr om Lilla Westergatan till Gustaf Svedenborg som låter stycka upp marken och anlägger följande gator: Prostgatan, Torggatan, Lilla Torggatan (idag Ernst Ahlgrensgatan), Lilla Nygatan (idag Bollhusgatan) samt Nygatan mellan Nya Torg och Prostgatan. Vidare anläggs ett torg som till en början fick heta Nytorget men som efterhand ändrades till Nya Torg.

1891 erhöll Svedenborg rätten att bära titeln ryttmästare. 1893 avled friherre Cederström, 65 år gammal. Hans hustru Sofia Lovisa överlevde honom med två år. I slutet av 1895 utannonseras gästgivargården Hörby nr 1 till försäljning. Fortfarande fanns det mycket mark kvar. (Se annonsen på föregående sida.)

Inte helt oväntat köpte ryttmästare Svedenborg egendomen. Priset han fick ge var 50 000 kr.

1894 blev Hörby municipalsamhälle och hade då 1091 invånare. I samhället fanns 165 st boningshus och 229 st andra byggnader. Redan 1886 hade byn fått telegrafstation och i oktober 1882 hade järnvägslinjen mellan Hör och Hörby öppnats. 1886

blev linjen Hörby—Tollarp klar och i början av 1894 började man diskutera en järnvägslinje mellan Dalby och Hörby. Denna skulle gå över Löberöd och Askeröd. Det gick så långt att både föreningar och näringsidkare hade tecknat andelar i den nya banan, men linjen blev aldrig byggd, då det uppstod schism bland de inblandade. I december 1895 diskuterades en linje Hörby—Ystad som skulle gå över Önnköping och Tomelilla, men förslaget föll ganska snabbt och istället uppstod tanken på en linje mellan Eslöv—Hörby. Denna linje kunde öppnas 1897. Ytterligare en linje var aktuell i början av 1905 och det var mellan Sjöbo och Hörby. Färsingarna var de som mest ville ha linjen, då de ansåg att det var slöseri med tid att åka över Eslöv för att komma till Hörby. Men inte heller den linjen blev byggd.

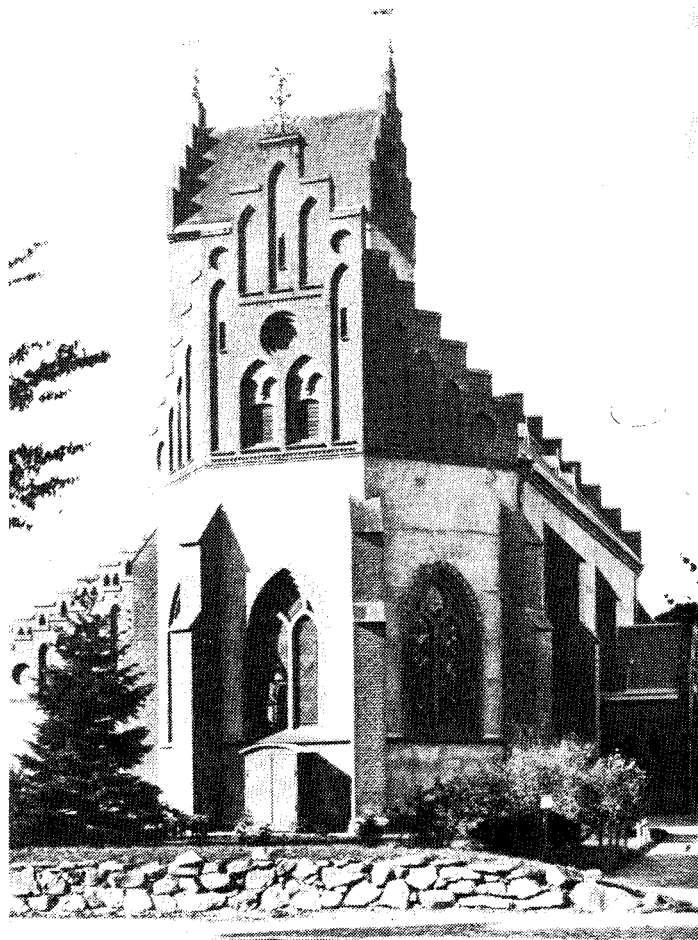
Den gamla 1100-talskyrkan var under slutet av 1800-talet i så bedrövligt tillstånd att det var bara en tidsfråga, när den skulle lämna plats för en ny. I väntan härför började på kyrkoherde Lundegårds initiativ ett omfattande restaureringsarbete år 1888. Det gällde närmast predikstol och altarprydnader men senare tog man också itu med den gamla dopfunten, tvenne takhimlar och ett par epitafier.

Det ena epitafiet visade en Bandholtz sköldmärke. Han lär ha varit ägare till godset i Råby. Det andra epitafiet, som var illa åtgånget, visade ett Sparrevapen. Samma vapen fann man i miniatyr bakpå en av altarprydnaderna.

I april 1895 åtog sig byggmästare Liljeborg i Hörby och byggmästare Sjunnesson i Tjörnarps ombyggnadsarbetet för kyrkan. Redan i februari lät man gräva invid de gamla murarna för att se om de kunde stå kvar och fann att grunden under tornet var omsorgsfullt lagd. Däremot var förhållandet under nykyrkan, som var byggd 1818, det rent motsatta där det varit en större spricka under en längre tid. Vid grävningen fann man en stor mängd människoben.

Innan rivningen lät man undersöka väggar och valv efter eventuella målningar men fann inga. Däremot fanns på väggarna i korset målningar i bjärta färger som var klumpigt utförda och bedömdes att inte ha något värde.

Över ingången till nykyrkan fanns en sten med följande latinska inskription: "Carolo XIII Rege Sueciae et Norvegiae Haec Pars Templi Extracta Anno MDCCCXV-III", vilket betyder "Under Carl XIII,

Hörby kyrka efter ombyggnaden 1896.

konung av Sverige och Norge, uppbyggdes denna del av kyrkan år 1818.”

Under grunden till vapenhusets södra del påträffade man dödsskallar och andra människoben som var åtskilliga decennier. Vapenhuset antas ha byggts på 1500-talet.

I början av juni fann man, där vapenhuset stått, ca 3 alnar under jordytan en likkista murad av huggen sandsten och kalk. Då vapenhuset byggdes hade kistan blivit uppbruten ty en del stenar var borta. En mängd människoben låg i en hög.

När det gamla koret med dess halvrunda absid revs blottades flera målningar som dolts bakom de pilastrar som uppburit valvet. Det visade sig att målningarna blivit överkalkade vid samma tid som valven inslogs, vilket med all sannolikhet skedde på 1400-talet.

Och nya fynd gjordes ideligen. Under den gamla kyrkans långskepp påträffade man åtskilliga människoben som vid beröring sammanföll till stoft. När man rev den södra kormuren i närheten av triumfbågen fann man i mitten av muren ett tomrum som innehöll en jordaktig massa i form av en bikaka. Möjligen var det ett förmultnat lik som blivit inmurat samtidigt med kyrkans byggnad. Vidare hittade man på ett annat ställe i muren en benknota och en tand.

I augusti fann man ännu fler målningar, bland annat på långskeppets väggar och valv. Utanpå målningarna fanns ett tjockt kalkskal som visade att kyrkan blivit målad flera gånger. Målningarna bedömdes vara åtskilliga hundra år gamla.

Vid grävningar invid kyrkan påträffade man massor av människoben samt rester av likkistor med dyrbara beslag som dels bevisade att folk av hög börd blivit begravda här och dels att det en gång funnits en kyrkogård invid kyrkan.

I mitten av oktober gjordes ett fynd som man borde undersökt med hjälp av experter, men på den tiden var man inte så noga, det bevisar all den kyrkorivning som företogs runt om i Sverige. Under kloakgrävning i kyrkogårdens nordöstra hörn stötte man på grundvalarna till en byggnad med en tämlig stor yta. Det omedelbara läget intill den gamla kyrkan utslöt möjligheten av något boningshus eller uthus utan byggnaden torde ha varit äldre än kyrkan. Det ligger nära till hands att tro att det var rester av en stavkyrka. Om detta är riktigt faller hypotesen om att det var för sankt på andra ställen inom byn för uppförandet av en stenkyrka.

Den 20 december 1896 invigdes den nya kyrkan av kontraktsprosten Hans Edestrand. Kyrkan var proppfull av folk, men den rämnade dock ej — trots spådomen.

Ett annat av Hörbys gamla hus fick en genomgripande restaurering 1894. Det var Höga Hus i hörnet Nygatan—Gamla Torg.

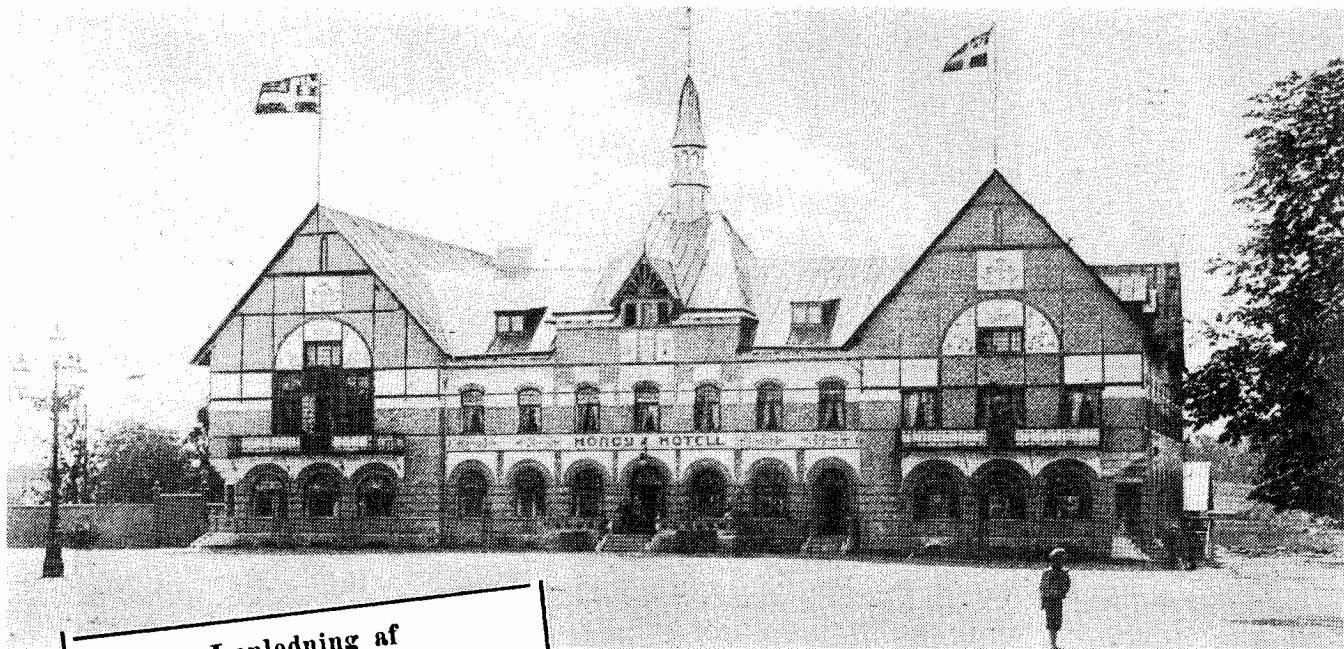
När det nya seklet ringdes in, blev Hörby köping. Mellan 4—5 000 människor hade samlats till festligheterna som började med ett fackeltåg med Hörby musikkår i täten. Efter det att rektor G. A. Hallbeck hållit tal för konungen från talarstolen på Gamla Torg talade dr. J. L. Naumann till folket. Efteråt hölls gudstjänst i kyrkan som var fylld till bristningsgränsen.

Vid sekelskiftet hade gästgivargården spelat ut sin rätt. Tågen hade ersatt hästskjutsarna, de var både snabbare och bekvämare. Den första veckan i maj 1900 revs de gamla och ganska solida byggnaderna som var ungefär 240 år gamla. Ett hotell skulle uppföras i dess ställe. Eftersom det bara varit en smal passage mellan kyrkogårdsmuren och gästgivargården gjorde man först plats för Nygatans sträckning söderut. Hotellet skulle stå färdigt den 1 november. Riktigt så blev det inte för byggnadet fördröjdes av strejk bland arbetarna som begärde 25 öre i timmen mot tidigare 20 öre. Man jobbade elva timmar om dagen. I mitten av november var dock bygget klart och därför skulle värme och acetylgasbelysning installeras. I slutet av året började man gjuta gipstaken.

Lördagen den 25 maj 1901 invigde man med pompa och ståt Nya Hotellet i Hörby som sedermera fick namnet Stora Hotellet.

I oförminskad takt sålde ryttmästare Svedenborg ut av sin mark och i slutet av år 1903 återstod bara ett fåtal tomter plus de gator och det torg han lät anlägga efter 1880 års köp. Gatorna kunde han inte stycka upp så han erbjöd Hörby köping att köpa dem för 40 000 kr, ville man också ha de kvarvarande tomterna var priset 75 000 kr.

De styrande i Hörby svarade inte på brevet och i januari 1905 lade Svedenborg in en ny skrivelse med anhållan om svar som ej heller gav resultat. Då gick Svedenborg till en jurist och i september ingick en ansökan till länsstyrelsen om att få avstänga gatorna och torget, vidare att all handel på Nya Torg skulle förbjudas och de stolpar som köpingen satt upp för framdragande av

I anledning af
Nya hotellets
— i Hörby —
öppnande anställes

Bal med Soupé

lördagen den 25 maj kl.
7 e. m.

Entrée för herre 3 kr. för dam
2 kr.

Musik utföres af direktör
Herbølds berömda kapell.
(787)

Översta bilden: Den gamla gästgivargården som
revs 1900.

Den gamla kyrkan i bakgrunden.
Bilden tagen an marknadsdag
under 1890-talet.

Nedersta bilden: Nya Hotellet som uppfördes på
gästgivargårdens plats.

Till vänster annons om dess öpp-
nande.

Hörby och Osbyholm

elektriska ledningar skulle plockas bort. Eftersom Hörby köping inte kunde styrka att den hade besittningsrätt till marken eller eljest någon rätt till dess begagnande så blev länsstyrelsens utslag att inom två månader efter att utslaget vunnit laga kraft ta bort stolpar och ledningar. Köpingen överklagade men vann inte gehör. Beslutet stod kvar.

Nu blev det fart på de styrande och man började förhandla med Svedenborg och i slutet av maj 1906 hade uppgörelse nåtts.

För 50 000 kr erhöll Hörby köping alla gator och torg samt de tomter, som ännu inte var sålda, vidare en vidsträckt fäladsmark vid Slagtoftavägen. Tillträdet skedde den 2 januari 1907.

Därefter började köpingen annonsera i ortens tidning om tomter till salu. Samtidigt började man plocka ner de gamla fotogen-gatlyktorna och i stället kom deras efterträdare, de elektriska lamporna. Men inget fick kastas, de gamla gatlyktorna skulle säljas.

Ån med den gamla bron i Nygatan.